

Lag om handel med timmer och trävaror

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:183 och två följdmotioner med sammanlagt tre yrkanden.

I propositionen föreslår regeringen en särskild lag med kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden (timmerförordningen).

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

Utskottet ställer sig bakom de bedömningar som regeringen gör i propositionen och föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag med viss teknisk justering. Utskottet föreslår att samtliga motionsyrkanden avslås.

I betänkandet finns tre reservationer (MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Bakgrund.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Allmänna överväganden.....	7
Sanktioner.....	9
Lagförslagen i övrigt.....	13
Reservationer.....	15
1. Bestämmelsernas placering, punkt 1 (V).....	15
2. Sanktioner, punkt 2 (MP).....	15
3. Sanktioner, punkt 2 (V).....	17
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	18
Propositionen.....	18
Följdmotionerna.....	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	20
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag.....	24
<i>Bilaga 4</i>	
Reservantens lagförslag.....	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Bestämmelsernas placering

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ14 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 1 (V)

2. Sanktioner

Riksdagen antar 9 § regeringens förslag till lag om handel med timmer och trävaror.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:183 punkt 1 i denna del och avslår motionerna

2013/14:MJ14 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och

2013/14:MJ15 av Helena Leander och Kew Nordqvist (båda MP).

Reservation 2 (MP)

Reservation 3 (V)

3. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

a. lag om handel med timmer och trävaror i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkten 2 med den ändringen att rubriken ”Hjälp av Polismyndigheten” närmast före 8 § ska bytas ut mot ”Hjälp av polismyndigheten”,

b. lag om ändring i tullagen (2000:1281).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:183 punkt 2 och bifaller delvis proposition 2013/14:183 punkt 1 i denna del.

4. Ändring i lagen (2014:000) om handel med timmer och trävaror

Riksdagen antar utskottets förslag i bilaga 3 till lag om ändring i lagen (2014:000) om handel med timmer och trävaror.

Stockholm den 10 juni 2014

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Rune Wikström (M), Johan Löfstrand (S), Johan Hultberg (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyry Niemi (S), Christer Akej (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V) och Lars Tysklind (FP).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

I artikel 4.1 i timmerförordningen anges att det ska vara förbjudet att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden. Vad som avses med utsläppande på marknaden är definierat i artikel 2 i timmerförordningen. Med utsläppande på marknaden avses således leverans för första gången, oberoende av leveranssätt och försäljningsteknik, av timmer och trävaror på EU:s inre marknad för distribution eller användning i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis. Det inbegriper också leverans genom distanskommunikation enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG av den 20 maj 1997 om konsumentskydd vid distansavtal.

I artikel 4.2 ställs vidare krav på att verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden ska visa tillbörlig aktsamhet, och i detta syfte tillämpa ett system för tillbörlig aktsamhet utformat på det sätt som anges i artikel 6. Systemet ska omfatta åtgärder och förfaranden som ger tillgång till uppgifter och information om verksamhetsutövarens leveranser av timmer och trävaror. Bland annat ska handlingar eller andra uppgifter finnas som anger att timret och trävarorna stämmer överens med den tillämpliga lagstiftningen i avverkningslandet.

En förordning är i enlighet med artikel 288 i fördraget om EU:s funktions-sätt till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna. Artiklarna 2, 4 och 6 är alltså direkt gällande rätt i Sverige.

Timmerförordningen förutsätter dock kompletterande bestämmelser på nationell nivå i vissa avseenden. Det gäller bl.a. i fråga om behörig myndighets kontroll av olika aktörer och om sanktioner för överträdelser av timmerförordningens regler. Bestämmelser om kontroll som kan vara ingripande för den enskilde och bestämmelser om sanktioner kräver reglering i lag.

Ärendet och dess beredning

I propositionen föreslår regeringen en särskild lag med kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden (timmerförordningen).

Utskottet har justerat regeringens lagförslag med hänsyn till att den nya polisorganisationen träder i kraft först den 1 januari 2015.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Utskottets lagförslag finns i bilaga 3.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen en särskild lag med kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden (timmerförordningen).

Lagen innehåller bestämmelser om den behöriga myndighetens kontroll av att timmerförordningen följs. Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamhet som innebär att släppa ut timmer och trävaror på marknaden. Vidare får den behöriga myndigheten meddela förelägganden och förbud samt besluta om att ta om hand timmer eller trävaror som uppenbart härrör från olaglig avverkning. Enligt den föreslagna lagen straffsanktioneras överträdelser av förbudet enligt timmerförordningen att släppa ut timmer eller trävaror som härrör från olaglig avverkning på marknaden. Straffskalan ska vara böter eller fängelse i högst sex månader. Om gärningarna är att anse som ringa ska det dock inte dömas till ansvar.

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

Utskottets överväganden

Allmänna överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker ett motionsyrkande (V) om att de bestämmelser som ska komplettera timmerförordningen och de förordningar som meddelas med stöd av denna bör införlivas i miljöbalken.

Jämför reservation 1 (V).

Propositionen

Regeringen föreslår att en ny lag införs med bestämmelser som ska komplettera timmerförordningen och tillämpningsförfordningar till den förordningen. Enligt regeringen är de centrala bestämmelserna i timmerförordningen dels att det enligt artikel 4.1 är förbjudet för verksamhetsutövare att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden, dels en skyldighet enligt artikel 4.2 och artikel 6 för verksamhetsutövare att tillämpa ett system med förfaranden och åtgärder för att säkerställa att endast timmer och trävaror som härrör från lagliga avverkningar släpps ut på marknaden (visa tillbörlig aktsamhet). Bestämmelserna i timmerförordningen avser att hindra att timmer och trävaror som härrör från olaglig avverkning får avsättning på marknaden. Syftet är att motverka att skog avverkas i strid med gällande regler i avverkningslandet och att verka för ett hållbart skogsbruk genom en god och kontrollerad förvaltning av resursen skog. Enligt artikel 19 i timmerförordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om de sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av bestämmelserna i förordningen och vidta alla åtgärder som krävs för att se till att de genomförs. Dessa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Enligt 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen ska föreskrifter meddelas genom lag om de avser förhållandet mellan enskilda och det allmänna under förutsättning att föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. De bestämmelser som ska komplettera timmerförordningen bör i huvudsak införas i lag. Några remissinstanser har framfört att de aktuella reglerna skulle kunna föras in i miljöbalken i stället för i en ny lag. Så som framförts av dessa remissinstanser kan överträdelser av bestämmelser i miljöbalken i samband med avverkning medföra att avverkningen är att anse som olaglig i timmerförordningens mening. Det gäller t.ex. bestämmelser om områdesskydd. Det finns emellertid ett flertal bestämmelser i annan nationell lagstiftning som, om de överträds i samband med avverkning av skog, kan leda till att avverkningen är att anse som olaglig enligt timmerförordningen. Det gäller t.ex. bestämmelser i skogsvårdslagen

(1979:429) om krav på tillstånd av myndighet eller underrättelse till myndighet (14 och 15 §§). Ett annat exempel är kravet på tillstånd för åtgärder vid avverkning som kan påverka fornminnen enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950). Även i brottsbalken finns bestämmelser som kan medföra att avverkningen är att anse som olaglig enligt timmerförordningen. Det gäller exempelvis bestämmelser om stöld i 8 kap. 1 § brottsbalken. Relevanta bestämmelser i detta sammanhang finns således, förutom i miljöbalken, på flera olika håll i den nationella lagstiftningen. Gränsdragningsfrågor och frågor om brottskonkurrens kan till stor del lösas genom att bestämmelser görs uttryckligen subsidiära till annan lagstiftning. Härtill kommer att, i det fall avverkningen skett i ett annat land än Sverige, bedömningen av om timret är olagligt avverkat ska ske utifrån det landets bestämmelser (artikel 2 g i timmerförordningen). Sammantaget bedömer regeringen att de bestämmelser som ska komplettera timmerförordningen inte bör infogas i annan befintlig lagstiftning, utan lämpligen bör införas i en ny lag.

Motionen

Enligt kommittémotion 2013/14: MJ14 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 syftar timmerförordningen bl.a. till att fastställa skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på inre marknaden samt skyldigheter för handlare. Enligt förordningen är det förbjudet att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på unionsmarknaden. Förbudet gäller oavsett om den olagliga avverkningen skett inom EU eller i tredjeland. Regeringen föreslår att det ska införas en ny nationell lag för att komplettera timmerförordningen och förordningar som meddelats med stöd av den förordningen. I likhet med Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Naturskyddsföreningen och Världsnaturfonden anser Vänsterpartiet att miljöbalkens mål och tillämpningsområde redan har en naturlig anknytning till syftet med lagstiftningen. En del av de lagöverträdelse som kan bli aktuella regleras dessutom redan i dag i miljöbalken. Brott mot miljöbalken hanteras alltid av särskilt utbildade utredare inom polisen. Dessutom blir miljöåklagare förundersökningsledare, vilket garanterar en hög saklig kompetens. Därför ser Vänsterpartiet inga skäl för att införa en ny lagstiftning. Bestämmelser som ska komplettera timmerförordningen och förordningar som meddelats med stöd av denna bör införlivas i miljöbalken.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas i propositionen finns det bestämmelser på flera olika håll i den nationella lagstiftningen som, om de överträds i samband med avverkning, kan medföra att avverkningen är att anse som olaglig i timmerförordningens mening. Det gäller t.ex., förutom miljöbalken, bestämmelser i skogsvårdslagen (1979:429), kulturmiljölagen (1988:950) och brottsbalken. Till detta kommer att, i det fall avverkningen skett i ett annat land än Sverige, bedömningen av

om timret är olagligt avverkat ska ske utifrån det landets bestämmelser (artikel 2 g i timmerförordningen). I likhet med regeringen anser utskottet att EU-rätten bör genomföras i den nationella lagstiftningen på ett sätt som systematiskt sett är mest lämpligt. Hur enskilda myndigheter valt att för tillfället organisera sin verksamhet bör inte vara avgörande för hur genomförandet bör ske. Den sammantagna bedömningen bör därför, som regeringen anför, vara att de bestämmelser som ska komplettera timmerförordningen inte infogas i annan befintlig lagstiftning, utan lämpligen införs i en ny lag. Därmed avstyrks kommittémotion 2013/14:MJ14 (V) yrkande 1.

Sanktioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till 9 § lag om handel med timmer och trävaror och avslår två motionsyrkanden (MP, V) om skärpta sanktioner för brott mot timmerförordningen. Vidare avslås ett motionsyrkande (MP) om införande av sanktioner för brott mot timmerförordningens krav på ett system för s.k. tillbörlig aktsamhet.

Jämför reservationerna 2 (MP) och 3 (V).

Propositionen

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet enligt timmerförordningen att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden döms till böter eller fängelse i högst sex månader, om avverkningen skett i strid med bestämmelser i avverkningslandet i fråga om

1. tillstånd eller godkännande
2. anmälan eller underrättelse till myndighet eller föreskriven tidsfrist efter sådan anmälan eller underrättelse
3. villkor i ett tillstånd eller i ett beslut om godkännande
4. områdesskydd till skydd för särskilda miljöer eller arter
5. tillstånd eller förbud när det gäller export.

För brott som är ringa ska det inte dömas till ansvar.

Om gärningen är belagd med samma eller strängare straff enligt brottsbalken eller miljöbalkens bestämmelser om artskyddsbrott, ska den inte medföra ansvar enligt den ovan redovisade bestämmelsen.

Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts ska det inte dömas till ansvar enligt den föreslagna lagen för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Motionerna

Enligt kommittémotion 2013/14: MJ14 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 anser Vänsterpartiet, i likhet med ett flertal myndigheter och organisationer, att de sanktioner som föreslås varken är tillräckliga eller proportionella. Som Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen och Världsnaturfonden anfört bör straffskalan vara densamma som för artskyddsbrott enligt 29 kap. 2 b § miljöbalken. Timmerförordningen kompletterar annan EU-rättslig miljölagstiftning, framför allt förordningen om skyddet av vilda djur- och växtarter (den s.k. Citesförordningen). Därför bör Sveriges sanktioner mot överträdelse av bestämmelser i timmerförordningen ligga i nivå med motsvarande sanktioner mot överträdelse av förordningen om artskyddsbrott i miljöbalken. Naturvårdsverket framhåller i sitt remissvar att båda förordningarna syftar till att reglera EU:s inre marknad (som är en av världens största när det gäller timmer och produkter av trä) genom att säkerställa att virke och produkter av virke är av legalt ursprung samt att handeln med virke och produkter av virke från hotade trädslag är hållbar och inte påverkar de vilda populationerna negativt.

Vi delar Naturvårdsverkets bedömning att det inte är tillräckligt att den nya straffbestämmelsen som föreslås i lagen om handel med timmer och trävaror är underordnad miljöbalken och brottsbalken. Timmerförordningen kopplar även till överträdelse i tredjeland, och miljöbalken är därmed inte tillämplig i annat fall än i fråga om hotade arter eller brott kopplade till skyddade områden nationellt.

Enligt motion 2013/14: MJ15 av Helena Leander och Kew Nordqvist (båda MP) innehåller regeringens förslag till lagtext en definition av olaglig avverkning som är klart snävare än timmerförordningens som utgår från s.k. tillämplig lagstiftning som definieras i förordningens artikel 2h. Detta innebär att klara brott mot förordningen, speciellt när det gäller importerat timmer, inte kommer att kunna straffas enligt svensk lag. Miljöpartiet anser att detta förslag inte är förenligt med bestämmelserna i förordningen om sanktioner. Sverige riskerar därmed att få problem med en sådan lösning gentemot kommissionen. Vidare anser Miljöpartiet att straffvärdet för brott mot timmerförordningen bör höjas i enlighet med Skogsstyrelsens förslag, så att detta likställs med artskyddsbrott enligt miljöbalken. Sammanfattningsvis anser Miljöpartiet att 9 § i regeringens lagförslag bör få följande lydelse: ”Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller oaktsamhet bryter mot förbudet i artikel 4.1 jämförd med artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 mot att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden.

Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om det har utgjort ett led i en brottslighet som utförts systematiskt och under lång tid, i stor omfattning eller i vinstsyfte.”

Miljöpartiet anser vidare att det är självklart att även uppenbara brott mot timmerförordningens mest centrala krav på ett system för s.k. tillbörlig aktsamhet bör vara straffsanktionerade. Ett sådant förslag fanns även i den departementspromemoria som remissbehandlades i december 2013. Detta saknas dock helt i regeringens lagförslag. Vidare är det viktigt att referensen till timmerförordningen täcker alla centrala delar av kraven för tillbörlig aktsamhet. Miljöpartiet anser således att det bör införas ytterligare en paragraf, 9 a, i lagen med följande lydelse: ”Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet släpper ut timmer eller trävaror på marknaden utan att tillämpa ett sådant system för tillbörlig aktsamhet som anges i artikel 6.1 a–c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om det har utgjort ett led i en brottslighet som utförts systematiskt och under lång tid, i stor omfattning eller i vinstsyfte.”

Utskottets ställningstagande

Som redovisas i propositionen var de straffbara gärningarna i Skogsstyrelsens förslag, när det gäller överträdelser av utsläppsförbudet i EU:s timmerförordning, inte preciserade till vissa angivna förfaranden utan det straffbara området bestämdes implicit genom en hänvisning till artikel 4.1 i timmerförordningen. Denna artikel ska i sin tur läsas tillsammans med artikel 2 i nämnda förordning där det bl.a. hänvisas till tillämplig lagstiftning i avverkningslandet. Ett antal rättsvårdande remissinstanser framförde i sina yttranden invändningar mot den straffbestämmelse som Skogsstyrelsen föreslog och ansåg att det inte tydligt framgår av timmerförordningen vilka handlingar som var att betrakta som olaglig avverkning, och de ifrågasatte lämpligheten av att implicit hänvisa till timmerförordningen. Bland annat anförde Domstolsverket att det är särskilt viktigt att straffbestämmelser är tydligt utformade och att det kan ifrågasättas om så är fallet med denna paragraf.

Mot bakgrund av bl.a. den remisskritiken bedömde regeringen att det i den nationella straffbestämmelsen närmare bör preciseras vilka bestämmelser i avverkningslandet som ska beaktas vid bedömningen av om avverkningen är att anse som olaglig, detta på grund av de krav på tydlighet, förutsägbarhet och avgränsning som av rättssäkerhetsskäl bör ställas på en bestämmelse som innebär att ett visst handlingssätt kriminaliseras. Denna precisering har gjorts genom att i den nationella straffbestämmelsen i fem punkter ange områden av bestämmelser i avverkningslandet som avverkningen måste ha skett i strid med för att straffansvar ska komma i fråga. De flesta remissinstanser godtar de preciseringar av straffbestämmelsen som föreslås i promemorian. Utskottet ansluter sig till denna bedömning.

När det gäller de fall där den situationen skulle kunna uppkomma att timmer eller trävaror släpps ut på marknaden i Sverige som bedöms härröra från

olaglig avverkning enligt artikel 4.1, jämförd med artikel 2, men som inte omfattas av straffbestämmelsen i lagen (9 §) så saknas inte möjlighet till sanktioner. Den behöriga myndigheten kan besluta om sanktioner genom exempelvis föreläggande om förbud, som kan förenas med vite (6 och 7 §§) för hela eller delar av verksamhetsutövarens verksamhet. Timmerförordningen innehåller krav på att medlemsstaterna ska införa sanktioner mot överträdelser av förordningens bestämmelser. Den innehåller emellertid inte något krav på att dessa sanktioner ska utgöras av straffsanktioner (jfr artikel 19 i EU:s timmerförordning). Även andra typer av sanktioner kan således uppfylla timmerförordningens krav.

När det gäller straffskalan vill utskottet framhålla följande. Trädarter som omfattas av rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (Citesförordningen) omfattas också av bestämmelsen om artskyddsbrott enligt miljöbalken (29 kap. 2 b § första stycket 4 a). Som framhålls i propositionen omfattar Citesförordningen, och därmed även bestämmelsen om artskyddsbrott i miljöbalken, utvalda och särskilt skyddsvärda arter av djur och växter. Timmerförordningen är däremot tillämplig oavsett vilket trädslag det är fråga om. I det fall en verksamhetsutövare gjort sig skyldig till att släppa ut timmer eller trävaror som härrör från olaglig avverkning och som är av en trädart som omfattas av Citesförordningen på marknaden är det en omständighet som skulle kunna göra förfarandet särskilt straffvärt. I likhet med regeringen anser utskottet att denna situation, med hänsyn till att timmerförordningen gäller för alla typer av trädslag, inte bör lösas genom att straffskalan för brott mot utsläppsförbudet i timmerförordningen anpassas till vad som gäller för artskyddsbrott. Denna situation bör i stället, så som regeringen föreslagit, lösas genom att straffbestämmelsen i lagen om handel med timmer och trävaror görs subsidiär till bestämmelsen om artskyddsbrott i miljöbalken. Är det fråga om trädarter som omfattas av Citesförordningen och som avverkats olagligt ska bestämmelsen om artskyddsbrott och den där angivna straffskalan tillämpas. Även timmerförordningens och skogsvårdslagens likartade skyddsintresse och att det rör sig om liknande gärningar talar för att straffskalan för överträdelser av bestämmelserna i timmerförordningen bör vara densamma som straffskalan för brott mot skogsvårdslagen, dvs. böter eller fängelse i högst sex månader. Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens lagförslag i denna del och avstyrker kommittémotion 2013/13: MJ14 (V) yrkande 2 och motion 2013/13: MJ15 (MP) i denna del.

När det gäller kravet på aktsamhetssystem vill utskottet anföra följande. För bestämmelser som innebär att ett visst handlingssätt kriminaliseras ställs av rättssäkerhetsskäl höga krav på förutsägbarhet och tydlighet. Som regeringen framhåller ger kraven i artikel 6 i timmerförordningen utrymme för tolkning på ett sådant sätt att de framstår som mindre lämpliga att använda som handlingsregel i en straffbestämmelse. Vitessanktionen har i detta sammanhang den fördelen att det i föreläggandet som förenats med vite preciseras vilka brister som verksamhetsutövaren ska åtgärda och inom vilken tid det ska ske. I det

fall verksamhetsutövaren inte följer föreläggandet inom den angivna tiden kan beslut om att denne ska betala vite fattas av den behöriga myndigheten. Möjligheten till preciseringar i ett föreläggande bidrar till rättssäkerhet men också till effektivitet. Den behöriga myndigheten kan förmå verksamhetsutövaren att utforma aktsamhetssystemet på det mest ändamålsenliga sättet. För vitessanktionens effektivitet talar också att vitets storlek kan anpassas till verksamhetsutövarens ekonomiska förhållanden och att vitesinstrumentet kan hanteras direkt av den behöriga myndigheten. Möjligheten att anpassa vitesbeloppets storlek bidrar också till att vitet kan utgöra en proportionerlig sanktion även när omständigheterna varierar i det enskilda fallet. Med det anförda ansluter sig utskottet till regeringens bedömningar. Därmed avstyrks motion 2013/13:MJ15 (MP) i denna del.

Lagförslagen i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar med viss justering regeringens lagförslag i övriga delar.

Propositionen

I propositionen föreslås att regeringen utser den eller de myndigheter som ska utföra de uppgifter som en behörig myndighet har enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och enligt denna lag.

Den behöriga myndigheten utövar kontroll av att timmerförordningen, tillämpningsförfordningar till timmerförordningen och de beslut som har meddelats med stöd av dessa EU-förfordningar följs samt att den nya lagen och de föreskrifter som meddelats i anslutning till denna lag samt de beslut som meddelats med stöd av lagen följs. Den behöriga myndigheten ska vidare verka för att åtgärder vidtas mot överträdelser av de ovannämnda bestämmelserna.

Den behöriga myndigheten har i den utsträckning det behövs för kontrollen rätt att

- på begäran få upplysningar, ta del av handlingar och register
- få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover av timmer och trävaror som kan härröra från olagligt avverkat timmer; rätten till tillträde gäller inte bostäder.

Den behöriga myndigheten får i samband med kontroll av en verksamhetsutövare besluta om att hos denne ta om hand timmer eller trävaror som släppts ut på marknaden av verksamhetsutövaren om det är uppenbart att timret eller trävarorna härrör från olaglig avverkning. Den behöriga myndighetens beslut om omhändertagande får gälla högst sex månader.

Den behöriga myndigheten ska kunna meddela de förelägganden och förbud som behövs för att bestämmelserna i timmerförordningen, tillämpningsförfordningar till timmerförordningen och de beslut som har meddelats med stöd av dessa EU-förordningar ska följas och för att lagen och de föreskrifter som meddelats i anslutning till denna lag samt de beslut som meddelats med stöd av lagen ska följas. Den behöriga myndigheten ska kunna förena sådana förelägganden och förbud med vite. Myndigheten får dock inte förelägga någon vid vite att medverka i en utredning av en gärning som kan leda till straff för honom eller henne.

Polismyndigheten ska på begäran av behörig myndighet lämna den hjälp som behövs för att utföra kontrollen eller för att verkställa ett beslut som meddelats med stöd av de EU-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som meddelats med stöd av lagen.

Hjälp av polismyndigheten får begäras endast när det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att kontrollen inte kommer att kunna utföras utan att polismans särskilda befogenheter enligt polislagen behöver användas eller att det annars finns synnerliga skäl.

Timmer och trävaror som varit föremål för brott enligt den nu föreslagna lagen, eller värdet därav, samt utbyte av ett sådant brott ska förklaras förverkade om det inte är uppenbart oskäligt.

Beslut av en behörig myndighet som har fattats enligt de EU-förordningar som kompletteras av den nya lagen om handel med timmer och trävaror eller som har fattats enligt lagen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten. Den behöriga myndigheten ska få bestämma att dess beslut ska gälla omedelbart även om beslutet överklagas.

Slutligen införs en bestämmelse i tullagen om att Tullverket på begäran av Skogsstyrelsen ska lämna uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor.

Utskottets ställningstagande

I regeringens lagförslag ingår en möjlighet för behörig myndighet att hos polismyndigheten begära den hjälp som behövs för att utföra kontroller eller för att verkställa ett beslut som har meddelats med stöd av de EU-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av lagen. I denna del föreslår utskottet en anpassning till att den nya polisorganisationen träder i kraft först den 1 januari 2015 (se bil. 3). I övrigt ansluter sig utskottet till regeringens överväganden och tillstyrker regeringens lagförslag i återstående delar.

Reservationer

1. Bestämmelsernas placering, punkt 1 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ14 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Timmerförordningen syftar bl.a. till att fastställa skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på inre marknaden samt skyldigheter för handlare. Enligt förordningen är det förbjudet att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på unionsmarknaden. Förbudet gäller oavsett om den olagliga avverkningen skett inom EU eller i tredjeland. Regeringen föreslår att det ska införas en ny nationell lag för att komplettera timmerförordningen och förordningar som meddelats med stöd av den förordningen. I likhet med Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Naturskyddsföreningen och Världsnaturfonden anser Vänsterpartiet att miljöbalkens mål och tillämpningsområde redan har en naturlig anknytning till syftet med lagstiftningen. En del av de lagöverträdelse som kan bli aktuella regleras dessutom redan i dag i miljöbalken. Brott mot miljöbalken hanteras alltid av särskilt utbildade utredare inom polisen. Dessutom blir miljöåklagare förundersökningsledare, vilket garanterar en hög saklig kompetens. Därför ser vi inga skäl att införa en ny lagstiftning. Bestämmelser som ska komplettera timmerförordningen och förordningar som meddelats med stöd av denna bör införlivas i miljöbalken. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Sanktioner, punkt 2 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om handel med timmer och trävaror med den ändringen att

1. 9 § får den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 4,
2. det i lagen införs en ny paragraf, 9 a §, med den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ15 av Helena Leander och Kew Nordqvist (båda MP) och

avslår proposition 2013/14:183 punkt 1 i denna del och motion

2013/14:MJ14 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringens förslag till lagtext innehåller en definition av olaglig avverkning som är klart snävare än timmerförordningens som utgår från s.k. tillämplig lagstiftning som definieras i förordningens artikel 2h. Detta innebär att klara brott mot förordningen, speciellt när det gäller importerat timmer, inte kommer att kunna straffas enligt svensk lag. Miljöpartiet anser att detta förslag inte är förenligt med bestämmelserna i förordningen om sanktioner. Sverige riskerar därmed att få problem med en sådan lösning gentemot kommissionen. Vidare anser vi att straffvärdet för brott mot timmerförordningen bör höjas i enlighet med Skogsstyrelsens förslag, så att detta likställs med artskyddsbrott enligt miljöbalken. Sammanfattningsvis anser vi att 9 § i regeringens lagförslag bör få följande lydelse: ”Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller oaksamhet bryter mot förbudet i artikel 4.1 jämförd med artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 mot att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden.

Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om det har utgjort ett led i en brottslighet som utförts systematiskt och under lång tid, i stor omfattning eller i vinstsyfte.”

Miljöpartiet anser vidare att det är självklart att även uppenbara brott mot timmerförordningens mest centrala krav på ett system för s.k. tillbörlig aktsamhet bör vara straffsanktionerade. Ett sådant förslag fanns även i den departementspromemoria som remissbehandlades i december 2013. Detta saknas dock helt i regeringens lagförslag. Vidare är det viktigt att referensen till timmerförordningen täcker alla centrala delar av kraven för tillbörlig aktsamhet. Vi anser således att det bör införas ytterligare en paragraf, 9 a, i lagen med följande lydelse: ”Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaksamhet släpper ut timmer eller trävaror på marknaden utan att tillämpa ett sådant system för tillbörlig aktsamhet som anges i artikel 6.1 a–c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om det har utgjort

ett led i en brottslighet som utförts systematiskt och under lång tid, i stor omfattning eller i vinstsyfte.”

Riksdagen bör således anta det lagförslag som läggs fram i bilaga 4.

3. Sanktioner, punkt 2 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 9 § i regeringens förslag till lag om handel med timmer och trävaror samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:183 punkt 1 i denna del och motion

2013/14:MJ14 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och
avslår motion

2013/14:MJ15 av Helena Leander och Kew Nordqvist (båda MP).

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser, i likhet med ett flertal myndigheter och organisationer, att de föreslagna sanktionerna varken är tillräckliga eller proportionella. Som Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen och Världsnaturfonden anfört bör straffskalan vara densamma som för artskyddsbrott enligt 29 kap. 2 b § miljöbalken. Timmerförordningen kompletterar annan EU-rättslig miljölagstiftning, framför allt förordningen om skyddet av vilda djur- och växtarter (den s.k. Citesförordningen). Därför bör Sveriges sanktioner mot överträdelse av bestämmelser i timmerförordningen ligga i nivå med motsvarande sanktioner mot överträdelse av förordningen om artskyddsbrott i miljöbalken. Naturvårdsverket framhåller i sitt remissvar att båda förordningarna syftar till att reglera EU:s inre marknad (som är en av världens största när det gäller timmer och produkter av trä) genom att säkerställa att virke och produkter av virke är av legalt ursprung och att handeln med virke och produkter av virke från hotade trädslag är hållbar och inte påverkar de vilda populationerna negativt. Vi delar Naturvårdsverkets bedömning att det inte är tillräckligt att den nya föreslagna straffbestämmelse som föreslås i lagen om handel med timmer och trävaror är underordnad miljöbalken och brottsbalken. Timmerförordningen kopplar även till överträdelse i tredjeland, och miljöbalken är därmed inte tillämplig i annat fall än i fråga om hotade arter eller brott kopplade till skyddade områden nationellt. Vi föreslår inte att regeringens förslag nu ska avslås men anser att regeringen bör återkomma med ett nytt förslag om sanktioner i enlighet med vad som anförts ovan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:183 Lag om handel med timmer och trävaror:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om handel med timmer och trävaror.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281).

Följdmotionerna

2013/14: MJ14 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bestämmelser som ska komplettera timmerförordningen och förordningar som meddelats med stöd av denna bör införas i miljöbalken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sanktioner för överträdelse av timmerförordningen ska motsvara straffskalan för artskyddsbrott och grovt artskyddsbrott (från böter upp till fyra års fängelse).

2013/14: MJ15 av Helena Leander och Kew Nordqvist (båda MP):

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om handel med timmer och trävaror med de ändringarna att a) 9 § får följande lydelse: 9 § Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller oaktsamhet bryter mot förbudet i artikel 4.1 jämförd med artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 mot att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden. Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om det har utgjort ett led i en brottslighet som utförts systematiskt och under lång tid, i stor omfattning eller i vinstsyfte. b) det i lagen införs en ny paragraf, 9 a §, med följande lydelse: Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet släpper ut timmer eller trävaror på marknaden utan att tillämpa ett sådant system för tillbörlig aktsamhet som anges i artikel 6.1 a)–c) i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar. Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om

det har utgjort ett led i en brottslighet som utförts systematiskt och under lång tid, i stor omfattning eller i vinstsyfte.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om handel med timmer och trävaror

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 av den 20 oktober 2010 om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden¹, och

2. förordningar som meddelats med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010.

De ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010.

Behörig myndighet

2 § Den myndighet som regeringen bestämmer är behörig myndighet enligt de EU-förordningar som anges i 1 § och enligt denna lag.

Kontroll

3 § Den behöriga myndigheten ska utöva kontroll av

1. att de EU-förordningar som anges i 1 § och de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna följs, och

2. att denna lag, de föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen och de beslut som meddelats med stöd av lagen följs.

Den behöriga myndigheten ska också verka för att nämnda beslut och bestämmelser följs.

4 § Den behöriga myndigheten har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar, ta del av handlingar och register, och

2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet kontrollen avser och där göra undersökningar och ta prover av timmer och trävaror som kan härröra från olagligt avverkat timmer.

Rätten till tillträde gäller inte bostäder.

¹ EUT L 295, 12.11.2010, s. 23 (Celex 32010R0995).

5 § Den behöriga myndigheten får i samband med kontroll av en verksamhetsutövare besluta om att hos denne ta om hand timmer eller trävaror som släppts ut på marknaden av verksamhetsutövaren om det är uppenbart att timret eller trävarorna härrör från olaglig avverkning. Ett sådant omhändertagande får vara i högst sex månader.

Förelägganden och förbud

6 § Utöver vad som följer av de EU-förordningar som anges i 1 § får den behöriga myndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att

1. de EU-förordningar som anges i 1 § och de beslut som meddelats med stöd av EU-förordningarna ska följas, och
2. denna lag, de föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen och de beslut som meddelats med stöd av lagen ska följas.

Vite

7 § Förelägganden eller förbud enligt de EU-förordningar som anges i 1 § eller enligt 6 § får förenas med vite.

Den behöriga myndigheten får dock inte förelägga någon vid vite att medverka i en utredning av en gärning som kan leda till straff för honom eller henne.

Hjälp av Polismyndigheten

8 § Polismyndigheten ska på begäran av den behöriga myndigheten lämna den hjälp som behövs för att

1. utöva kontrollen enligt 3 §, eller
2. verkställa ett beslut som meddelats med stöd av de EU-förordningar som anges i 1 § eller med stöd av denna lag.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver användas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Straff

9 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet i artikel 4.1, jämförd med artikel 2, i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 av den 20 oktober 2010, i den ursprungliga lydelsen, att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden, om avverkningen skett i strid med bestämmelser i avverkningslandet i fråga om

1. tillstånd eller godkännande,
2. anmälan eller underrättelse till en myndighet eller föreskriven tidsfrist efter sådan anmälan eller underrättelse,

3. villkor i ett tillstånd eller i ett beslut om godkännande,
4. områdesskydd till skydd för särskilda miljöer eller arter, eller
5. tillstånd eller förbud när det gäller export. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Om gärningen är belagd med samma eller strängare straff enligt brottsbalken eller enligt 29 kap. 2 b § miljöbalken, får inte dömas till ansvar enligt denna paragraf.

10 § Den som överträtt ett vitesföreläggande får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet.

Förverkande

11 § Timmer och trävaror som varit föremål för brott enligt 9 § eller värdet därav samt utbyte av ett sådant brott ska förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt.

Överklagande m.m.

12 § Den behöriga myndigheten får bestämma att ett beslut av myndigheten enligt de EU-förordningar som anges i 1 § eller denna lag ska gälla omedelbart även om det överklagas.

13 § Beslut av den behöriga myndigheten enligt de EU-förordningar som anges i 1 § och denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

2 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 6 § tullagen (2000:1281) ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

6 §¹

Tullverket ska på begäran tillhandahålla följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor: Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Statens jordbruksverk, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för radio och tv, Sveriges riksbank, Skatteverket, Statens energimyndighet, Statistiska centralbyrån, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Transportstyrelsen. Tullverket ska vidare på begäran tillhandahålla Säkerhetspolisen uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

Tullverket ska på begäran tillhandahålla följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor: Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Statens jordbruksverk, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för radio och tv, Sveriges riksbank, Skatteverket, *Skogsstyrelsen*, Statens energimyndighet, Statistiska centralbyrån, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Transportstyrelsen. Tullverket ska vidare på begäran tillhandahålla Säkerhetspolisen uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

¹ Senaste lydelse 2012:809.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:000) om handel med timmer och trävaror

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2014:000) om handel med timmer och trävaror att rubriken närmast före 8 § ska lyda "Hjälp av Polismyndigheten"

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

BILAGA 4

Reservantens lagförslag

Reservation 2 (punkt 2)

Ändring i regeringens förslag till lag om handel med timmer och trävaror.

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

9 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet i artikel 4.1, jämförd med artikel 2, i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 av den 20 oktober 2010, i den ursprungliga lydelsen, att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden, om avverkningen skett i strid med bestämmelser i avverkningslandet i fråga om

- 6. tillstånd eller godkännande, anmälan eller underrättelse till en myndighet eller föreskriven tidsfrist efter sådan anmälan eller underrättelse,*
- 7. villkor i ett tillstånd eller i ett beslut om godkännande,*
- 8. områdesskydd till skydd för särskilda miljöer eller arter, eller*
- 9. tillstånd eller förbud när det gäller export.*

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar. Om gärningen är belagd med samma eller strängare straff enligt brottsbalken eller enligt 29 kap. 2 b § miljöbalken, får inte dömas till ansvar enligt denna paragraf.

Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller oaktsamhet bryter mot förbudet i artikel 4.1 jämförd med artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010 mot att släppa ut timmer från olaglig avverkning eller trävaror som härrör från sådant timmer på marknaden.

Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om det har utgjort ett led i en brottslighet som utförts systematiskt och under lång tid, i stor omfattning eller i vinstsyfte.

9 a §

Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet släpper ut timmer eller trävaror på marknaden utan att tillämpa ett sådant system för tillbörlig aktsamhet som anges i artikel 6.1 a)–c) i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 995/2010. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om det har utgjort ett led i en brottslighet som utförts systematiskt och under lång tid, i stor omfattning eller i vinstsyfte.